

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18512>

Özet

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ), Ramazan Peker tarafından 2020 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik sahip oldukları duyuşsal eðilimleri, inançları ve deðerlendirmeleri ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. ÇYTÖ'nün geliştirilmesi, öğrencilerin çevre algıları, tutumları ve davranışları arasındaki ilişkiyi sistematik olarak incelemeyi hedeflemiştir. Ölçek, özellikle çevre eğitimi çalışmalarının etkililiğini deðerlendirmede ve öğrencilerin çevresel bilincini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevreye Yönelik Tutum, ÇYTÖ, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Çevresel Bilinç, İlköğretim Öğrencileri.

Yazarlar

Ramazan Peker.

Amaç

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim dördüncü sınıf düzeyindeki öğrencilerin çevreye dair tutumlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçülmesidir. Bu araç, öğrencilerin çevresel sorunlara karşı duyarlılık düzeylerini, koruma çabalarına yönelik eðilimlerini ve çevreye dair inançlarının nicel verilerle ortaya koymaya amaçlanmaktadır. Ölçek, çevresel bilincin erken yaşta deðerlendirilmesine olanak tanır.

Ölçek, aynı zamanda eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalara katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Çevre eğitimi programlarının öğrencilerin tutumları üzerindeki etkilerini izlemek ve müfredat iyileştirmelerine rehberlik etmek için kullanılabilir. Bu sayede, gelecekteki çevresel davranış potansiyellerinin erken yaşta belirlenmesine olanak tanır.

Yapı

ÇYTÖ'nün ölçtüğü psikolojik yapı, bireyin çevreye ve çevresel konulara karşı geliştirdiği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eðilimlerin organize olması bir bütünü olan tutumdur. Bu tutum, öğrencilerin doğal kaynakları koruma, kirlilikten kaçınma ve sürdürülebilirlik ilkelerine bağlı kalma konusundaki içsel motivasyonları yansıtır. Ölçek, bireyin çevreye karşı olan genel olumlu veya olumsuz eðilimini saptar.

Ölçek, genellikle çevresel tutumu çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Bu boyutlar arasında, doğa sevgisi, çevresel sorumluluk ve çevresel sorunlara yönelik kaygı gibi alt bileşenler yer alabilir.

Ölçeğin maddeleri, bu alt boyutlar? temsil edecek ?ekilde özenle seçilmiştir ve öğrencilerin çevreye olan genel yönelimlerini kapsamlı bir biçimde değerlendirilmeyi sağlar.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme süreci bir doktora tezi kapsamında yürütüldüğünden, kapsamlı geçerlik çalmaları yapılmıştır. Kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, ÇYTÖ'nün geçerliliğinin sağlanması için öncelikle uzman görüşlerine başvurularak **kapsam geçerliği** çalmaları yürütülmüştür. Uzmanlar, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapı (çevreye yönelik tutum) ile ne kadar tutarlı olduğunu değerlendirmiştir.

Yapı geçerliği açısından, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumu incelenmiştir. Bu süreçte genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısı kefedilmiş ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapının doğrulanması hedeflenmiştir. Bu analizler, ölçeğin çevresel tutum yapısının başarıyla bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaya amaçlar.

Güvenirlik

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği'nin güvenilirlik analizlerinde, ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığı incelenmiştir. Kaynakta güvenilirlik istatistikleri doğrudan sunulmamış olsa da, geliştirme çalmalarında en yaygın kullanılan yöntem, ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığı gösteren Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıdır.

Yüksek **Cronbach Alfa** değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu ve iç tutarlılığının yüksek olduğunu gösterir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği çalmaları da uygulanmış olup, bu çalmalar ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

ÇYTÖ'nün yapısal bütünlüğünü ve boyutları belirlemek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Ölçeğin geliştirme aşamasında, maddelerin temel faktör yüklerini ve yapısını kefetmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve çevresel tutumun hangi alt bileşenlerle temsil edildiğini ortaya çıkarmıştır.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin çok boyutlu veya tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Elde edilen faktör yapısının teorik beklentilerle uyumlu olması, ölçeğin yapı geçerliğine önemli katkıları sağlamıştır. Bu yapı, çevreye yönelik tutumun farklı ve bamsız yönlerinin ölçülmesine olanak tanır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Çoklukla 3'lü veya 5'li seçenekler kullanılır)

Language Available: Türkçe

Population Group: İlkokul Öğrencileri

Age Group: 9-10 Yaş Grubu (Dördüncü Sınıf Öğrencileri)

Population Details: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde sunulan doktora tezi kapsamında ilkököl dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Çevresel Tutum Ölçümü, Ramazan Peker, Doktora Tezi, Eğitim Psikolojisi, Çevre Eğitimi Programı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: rzpeker@gmail.com

Correspondence Address: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Tez başlığında).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ), Ramazan Peker'in 2020 yılında tamamladığı doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Ramazan Peker ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti ve izin koşulları yazarın inisiyatifindedir.

Referanslar

Peker, R. (2020). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çevre algıları ile çevreye yönelik tutum ve davranışlarındaki ilişkilerin değerlendirilmesi (Doktora tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cevreye-yonelik-tutum-olcegi-cyto-toad.pdf](#)

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu kaynağa sağlanan orijinal içerikte Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ) maddeleri listelenmemiştir. Maddeler ve tam derecelendirme bilgileri, Ramazan Peker'in 2020 tarihli doktora tezinde detaylı olarak bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM